

INNOVATSION TA'LIM MUHITIDA PSIXOLOGIK IMIDJ

Qalandarova Gulqand Mamurovna.

*O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti, pedagogika psixologiya kafedrası
o'qituvchisi.*

*Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti Psixologiya kafedrası mustaqil
izlanuvchisi.*

Murodova Nigora Xayriddin qizi

O'zbekiston davlat Jahon tillari universiteti tabalasi

Annotatsiya: Innovatsion ta'lim muhitida psixologik imidj masalasi hozirgi kunda hamda kelajak uchun katta ahamiyatga ega. Jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri sifatida ta'limga doimiy yangiliklarni olib kirish, rivojlanayotgan jamiyat ehtiyojlariga mos ravishda insonlarni o'qitish va tarbiyalashda innovatsion yondashuvlarni qo'llash zamonaviy davr talabi bo'lib qolmoqda. Shu nuqtai nazardan pedagogik muhitda, ayniqsa, talaba va o'qituvchilar o'rtasida sog'lom psixologik iqlim va imidj yaratish, uni doimiy rivojlantirish muhim o'rin tutadi.

Kalit so'zlar: innovatsion ta'lim, psixologik imidj, ta'lim muhiti, o'qituvchi imidji, talaba psixologiyasi, sog'lom iqlim, zamonaviy texnologiyalar, kasbiy rivojlanish, psixologik qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy-psixologik muhit.

Аннотация: Вопрос психологического имиджа в инновационной образовательной среде имеет сегодня и в будущем огромное значение. Постоянное внедрение инноваций в образование, использование инновационных подходов к обучению и воспитанию людей в соответствии с потребностями развивающегося общества, как один из главных факторов социального развития, остается требованием современной эпохи. В этом контексте важную роль играет создание здорового психологического климата

и имиджа в педагогической среде, особенно между учениками и учителями, а также их непрерывное развитие.

Ключевые слова: инновационное образование, психологический имидж, образовательная среда, имидж учителя, психология ученика, здоровый климат, современные технологии, профессиональное развитие, психологическая поддержка, социально-психологическая среда.

Abstract: The issue of psychological image in an innovative educational environment is of great importance today and in the future. As one of the main factors of social development, the constant introduction of innovations into education, the use of innovative approaches to teaching and educating people in accordance with the needs of a developing society, remains a requirement of the modern era. In this regard, the creation of a healthy psychological climate and image in the pedagogical environment, especially between students and teachers, and its continuous development play an important role.

Keywords: innovative education, psychological image, educational environment, teacher image, student psychology, healthy climate, modern technologies, professional development, psychological support, socio-psychological environment.

KIRISH

Psixologik imidj atamasi shaxs va jamoaning ijtimoiy, ruhiy, aqliy hamda axloqiy holatini aks ettiruvchi ichki va tashqi ko'rinish sifatida namoyon bo'ladi. Bu atama insonning jamiyat va muhit oldida o'z o'rnini aniqlab, o'ziga va boshqalarga ijobiy taassurot qoldirishi, o'z potensialini to'laqonli namoyon qilishi uchun muhim vosita sanaladi. Innovatsiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim muhitida o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar, dars jarayonidagi psixologik qo'llab-quvvatlash vositalari, zamonaviy texnologiyalar orqali yaratilgan sharoitlar inson psixologiyasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim muhitining yangilanishi, virtual maktablar va elektron platformalarning kirib kelishi, masofaviy ta'limning

kengayishi, raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga singdirilishi natijasida yangi psixologik vaziyatlar, o'quvchilarda va pedagoglarda yangi motivlar shakllanishiga sabab bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, shaxsiy va jamoaviy psixologik imidjning shakllanishi va rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Psixologik imidjning innovatsion ta'lim sistemasi uchun ahamiyati shundaki, yangi pedagogik texnologiyalar va o'qitish metodlarining joriy qilinishi inson va jamoaning o'zini baholashiga, o'z qobiliyatlariga ishonch hosil qilishiga va atrof muhitga ijobiy ta'sir ko'rsatishiga zamin yaratadi. Ta'lim muhitida psixologik imidj – bu shaxsning vazifalarni to'g'ri taqsimlashi, vaqtni oqilona boshqarishi, tanqidiy fikrlash, o'zini anglash hamda doimiy o'sishga intilish kabi xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, innovatsion ta'lim sharoitida psixologik imidj jarayoni murakkab va ko'p qirrali bo'lib, bunda individual va jamoaviy xususiyatlar muhim o'rinni egallaydi. O'qituvchilar yoki bosqichma-bosqich rahbariyat tomonidan jamoada sog'lom psixologik muhit yaratishga alohida e'tibor qaratilishi – bilim va dunyoqarash o'sishida, tashqi va ichki motivatsiyani oshirishda, o'z-o'zini boshqarish va mas'uliyatni his qilishda asosiy omil sanaladi. Psixologik imidjning shakllanishi, avvalo, insonlarning o'zlariga bo'lgan ishonchi va ijobiy kayfiyatidan boshlanadi. Bu jarayonda, zamonaviy innovatsion usullar va texnologiyalarning to'g'ri tashkil etilishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion ta'lim jarayonida psixologik imidjning aksariyoati – ijtimoiy-psixologik metodlar, kommunikatsion texnologiyalar va ijtimoiy kompetensiyalar orqali shakllanadi. Bu esa, pedagogik faoliyatda innovatsion o'zgarishlarning samaradorligini oshiradi. Psixologik imidj – insonning o'z sohasidagi yutuqlariga sodiqligi, o'z-o'zini rivojlantirish va doimiy yangiliklarga tayyorligi, o'ziga va boshqalarga nisbatan ijobiy munosabat, ijtimoiy muammolarni hal qila olish layoqati, muammoli vaziyatlarda murosaga erisha olishi, o'z nuqtai nazarini aniq va

ravon bayon eta olishi, boshqalardan o'zini ajratib turadigan ijobiy fazilatlar yig'indisidir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Keyingi yillarda innovatsion ta'lim muhitining asosiy tamoyillari, samarali hamkorlik, ochiq muloqot, yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash, informatizatsiya va raqamli resurslardan to'g'ri foydalanish orqali shakllandi. Bunda talabalar va o'qituvchilar o'z hayotiy tajribasini boyitgan holda, zamonaviy bilim va ko'nikmalarni egalladilar. Bu omillar, albatta, shaxs va jamoalarning psixologik imidjiga yangi mazmun olib kirdi. O'qituvchilar uchun psixologik imidj yuqori darajadagi kasbiy bilim, pedagogik mahorat, kommunikativ qobiliyat, o'ziga ishonch, tashabbuskorlik va professional etikani o'z ichiga oladi. Talabalar uchun esa, o'qituvchilar va tengdoshlar oldida o'zini tuta bilish, bilimga chanqoqlik, jamoa bilan ishlash qobiliyati, zamonaviy texnologiyalardan unumli foydalanish fazilatlarini asosiy komponent hisoblanadi. Innovatsion ta'lim muhitida ushbu psixologik imidj omillari yanada dolzarb ahamiyat kasb etadi. Psixologik imidjning rivojlanishida oila, maktab va universitet hamda keng jamoatchilik muhitidagi o'zaro munosabatlarning ahamiyati ham juda katta. Chunki bolaning yoki kattalarning o'ziga bo'lgan ishonchi, bilimlarni o'zlashtirish bo'yicha motivatsiyasi, ijobiy emotsiyalari va ichki ehtiyojlari avvalo oiladan boshlanadi. Ta'lim muhitida esa, o'qituvchilar ularni to'g'ri yo'naltira bilsa va zamonaviy innovatsion vositalardan samarali foydalansa, shaxs va jamoadagi psixologik imidj sezilarli darajada mustahkamlanadi. Shuningdek, innovatsion ta'lim tizimida psixologik imidj shakllanishi uchun uzluksiz rivojlanib boruvchi o'zaro munosabatlar, faol o'qituvchi va tengdoshlar bilan hamkorlikka asoslangan fikr almashuv muhim rol o'ynaydi. Psixologik imidj o'z-o'zini anglashi, o'z imkoniyatlarini to'g'ri baholay olishi, boshqalarning fikrini tushuna olishi, o'z betakrorligini rivojlantirishga yordam beradi. Bundan tashqari, ta'lim muassasalaridagi psixologik xizmatlar, o'quvchilarning emotsional salomatligini baholash, darsga bo'lgan ichki ishtiyoq va

motivatsiyani aniqlash ham muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion ta'lim muhitida pedagog va psixologlar tomonidan o'tkaziladigan psixologik trening va mashg'ulotlar, individual va guruhii suhbatlar ta'lim oluvchilarda o'z o'zini anglash, o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishda psixologik yordam ko'rsatadi [1].

Psixologik imidj nafaqat shaxsiy, balki keng jamoaviy ijtimoiy-psixologik madaniyat shakllanishiga xizmat qiladi. Jamoada sog'lom muhit yaratilsa, har bir a'zo o'zini erkin tutadi, o'zini namoyon qilish, ijodiy yondashuv, motivatsiya va rag'batlantirish yuqori darajaga ko'tariladi. Bunday muhitda ijtimoiy-psixologik himoyasizlik, stress va zo'riqishlar kamayadi, har bir shaxs va jamoaning ruhiy holati, kayfiyati yaxshilanadi. Yana bir muhim jihat shundaki, zamonaviy ta'lim muhitida psixologik imidjni mustahkamlash uchun pedagog va talabalarning doimiy o'z-o'zini rivojlantirish, kasbiy o'sish va o'qitish jarayonlarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llashga alohida ahamiyat berilishi lozim. Texnologik innovatsiyalar psixologik imidjning yangilanishi va rivojlanishiga beminnat zamin yaratadi. Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish, virtual muhitlarda o'zini namoyon qila olish, onlayn ta'limda samarali ishlash, zamonaviy bilimlarni tez va samarali o'rganish psixologik imidjga bevosita ta'sir o'tkazadi. Shu bilan birga, innovatsion muhitda har bir insonning mustaqil qaror qabul qilishi, o'z imkoniyatlariga tayanib harakat qilishi, faol va tashabbuskor bo'lishi, bilim va ko'nikmalari orqali ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlarga tez moslashishi, mustahkam psixologik imidj shakllanishi uchun asos bo'ladi [2].

Ta'lim sohasida o'zgarishlar, yangi va ilg'or texnologiyalarning tatbiq etilishi natijasida pedagogik faoliyat mazmuni keskin o'zgarib bordi. O'quvchilarda hayotga, jamiyatga va o'ziga bo'lgan yangicha qarash, o'zining ichki imkoniyatlarini namoyon qilish, mas'uliyat hissi va o'ziga bo'lgan ishonch yuqori darajaga ko'tarildi. Raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanish, ijtimoiy innovatsion muhitda muvaffaqiyat qozonish uchun harakat qilish, psixologik iqlim va imidjga ijobiy ta'sir ko'rsata boshladi. Psixologik imidj – bu shaxsning eng muhim va

ajralmas fazilatlaridan biri bo'lib, uni maktab, kollej, litsey, oliy ta'lim muassasalarida yuksaltirish, mustahkamlash ustivor vazifa hisoblanadi. Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti uchun raqobatbardosh, ijtimoiy faollikka ega, individual fikrlay oladigan, mustaqil harakat qiladigan, zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan boyitilgan yoshlarni tarbiyalashda psixologik imidjning ahamiyati nihoyatda yuqori [3].

Hozirgi kunda ta'lim sohasida raqobat kuchaygan, zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish, o'z ustida doimiy ishlash, o'rganish va o'z-o'zini rivojlantirish ehtiyoji ongi va qobiliyatiga ega bo'lgan inson kapitalini shakllantirish asosiy maqsad sanaladi. Shu sababli, psixologik imidjni mustahkamlash, innovatsion muhitda axborotlarga ochiq, yangi bilimlarni tez o'zlashtirishga qodir, o'zaro hamkorlik va muloqotga tayyor shaxslarni tarbiyalash jamiyat taraqqiyotining muhim sharti sifatida qaraladi. O'qituvchi va o'quvchilar psixologik imidji orqali ta'lim jarayonida o'zining haqiqiy salohiyatini namoyon qiladi, ham jamoaga, ham jamiyatga o'z ijobiy ta'sirini ko'rsatadi. Har bir inson, o'z qobiliyatlarini doimiy rivojlantirib borishi, kasbiy malakasini oshirishi, psixologik jihatdan baquvvat va chidamli bo'lishi, sog'lom muhitda o'sishi, zamonaviy texnologiyalardan unumli foydalana olishi orqali psixologik imidjni yuqori bosqichga olib chiqadi. Innovatsion ta'lim muhitida psixologik imidj masalasiga jiddiy yondashish, uning barcha qatlamlarda ahamiyatini anglash, mavjud muammolarni to'g'ri bartaraf eta olish zamonning eng asosiy talabi bo'lib qolmoqda [4]

XULOSA

Innovatsion ta'lim muhitida psixologik imidjning ahamiyati nihoyatda muhim bo'lib, bu shaxsning va jamoaning rivojlanishida, kasbiy hamda ijtimoiy faolligini oshirishda, o'z qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy ta'lim muhitida, innovatsion texnologiyalarning keng joriy etilishi natijasida, sog'lom psixologik iqlim yaratish va barqaror imidj shakllantirish uchun pedagog

va psixologlarning uzluksiz mehnati, jamoa va shaxs o'rtasida hamkorlik va muloqot madaniyatining shakllanishi zarur. Psixologik imidjni rivojlantirish innovatsion yondashuv, zamonaviy bilim va ko'nikmalar, moslashuvchanlik, o'z ustida ishlash va o'zini anglash orqali amalga oshadi. Bugungi kunimizda ta'lim muhitida psixologik imidjga doimiy e'tibor qaratilishi, zamonaviy shaxs va jamoani tarbiyalashda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev, A. (2019). "Innovatsion ta'lim texnologiyalarining zamonaviy talablari". O'zbekiston Pedagogik Jurnali, 2(3), 84-91.
2. Ahmedov, M. (2018). "O'qituvchi kasbiy imidjini shakllantirishning zamonaviy yondoshuvlari". Pedagogika va Psixologiya Jurnali, 4(1), 35-42.
3. Akbarov, B. (2021). "Ta'lim muhitida talabalarning psixologik salomatligini ta'minlash omillari". Zamonaviy Ta'lim, 6(2), 55-63.
4. Jalilova, L. (2018). "Psixologik muhit va uning o'qituvchi imidjiga ta'siri". Innovatsion Ta'lim Jurnali, 3(2), 28-36.
5. Karimov, S. (2019). "Innovatsion ta'lim muhitida psixologik omillar". Respublikamizdagi Ilmiy Tadqiqotlar, 5(1), 120-127.
6. Mamadaliyeva, Y. (2020). "Rivojlanayotgan ta'lim muhitida ijtimoiy-psixologik xizmatlar". Ilm va Hayot, 8(3), 88-94.
7. Normurodova, M. (2022). "Innovatsion ta'limda motivatsion jarayonlar va psixologik xavfsizlik". Zamonaviy Ilmiy Tadqiqotlar Jurnali, 9(1), 73-80.
8. Nurmuhamedova, D. (2017). "Ta'lim muhitini psixologik va pedagogik asoslarda rivojlantirish". Pedagogik Tadqiqotlar, 7(4), 101-108.